

การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา**สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3****SCHOOL ADMINISTRATION AFFECTING TO EFFECTIVENESS OF SCHOOL UNDER
SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3**กัญญรัตน์ คำแพง^{1*} ละดา ดอนหงษา² ศศิรดา พงษ์ไทย³ กนกอร ทองไม้แก้ว⁴Kanyarut Khamphaeng¹ Lada Donhongsa² Sasirada Pangthai³ Kanogon Tongmokaew⁴^{1,2,3,4} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สาขาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจัยบัณฑิต^{1,2,3,4} Department of Education Administration, Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education, Pitchayabundit College**บทคัดย่อ**

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ (4) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 323 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน และครูผู้สอน 294 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชี และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้อำเภอเป็นชั้นการแบ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.816 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้งโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

การบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมากในทิศทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายค่า พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมาก ในทิศทางบวก ด้านการบริหารงบประมาณ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก ด้านการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก

การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ถึงร้อยละ 71.20

คำสำคัญ: การบริหาร, ประสิทธิภาพ, สถานศึกษา* E-mail: kanyarut.khamphaeng@gmail.com ¹ Pulada2010@gmail.com ² sasirada.p63@gmail.com ³ Kanok.on97@gmail.com ⁴

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study schools administration, 2) to study effectiveness of school, 3) study the relationship between school administration and effectiveness of school and 4) to study schools administration affected to effectiveness of school. The sample were 323 directors, deputy director, and teachers. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.816. The statistics used for data analysis were: percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient and simple regression analysis.

The result of the study found that the service of educational institutions in Sakon Nakhon primary educational service area office 3, overall and in each aspect, was at a high level.

The effectiveness of Educational Institutions in Sakon Nakhon primary educational service area office 3, both overall and in each aspect, including, the ability to solve problems in Educational Institutions, the satisfaction of the teacher's work, and in terms of the ability to produce students with high academic achievement.

The overall school administration had a high level of positive correlation with the effectiveness of the educational institutions. With statistical significance at the .01 level when considering individual pairs, found that academic administration, there was a high level of linear correlation in the positive direction of budget management. There was a moderately linear relationship in a positive direction in personnel management. There was a moderate linear relationship in a positive direction in general management. There was a moderate linear relationship in a positive direction.

School administration in academic administration budget management moderate and general administration, There was a statistically significant influence at the .05 level on the effectiveness of Educational Institutions by 71.20%.

Keywords: Administration, Effectiveness, School

บทนำ

ในสภาพของสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยอยู่ในยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้สร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการจัดให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ช่วยฝึกทักษะกระบวนการคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลักซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษามีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นเกิดจากสถานศึกษาที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมใน ด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นระบบสังคมรูปนัยที่จะต้องจัดความสัมพันธ์ภายนอกกับกระบวนการภายใน องค์การให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของกระบวนการศึกษาของสังคม ระบบของสถานศึกษาจะมั่นคง ก็ต่อเมื่อสร้างผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม กล่าวโดยสรุปประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ภายใต้ข้อจำกัดของการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษา มีฐานะเป็นนักบริหาร มีหน้าที่ทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้หน้าที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดเป็นระบบความร่วมมือในการปฏิบัติงาน (ภรณ์ มหามนต์, 2554)

การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และความต้องการของบุคคลและสังคมนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีหน้าที่ และรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคนในสถานศึกษานั้น ไม่อาจสำเร็จได้โดยง่าย เพราะไม่เพียงแต่ต้องเผชิญกับความยุ่งยากจากบุคคลภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาด้วย บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการรวมกลุ่มและจูงใจคน เพื่อก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและเสริมสร้างความก้าวหน้าของสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าด้านการบริหารงานวิชาการ โดยให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบการบริหารภายในสถานศึกษาที่ดีให้เกิดประสิทธิผล ของงานและเกิดแรงจูงใจในการทำงานมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ในด้านความคิด เจตคติ อุปนิสัย และคุณลักษณะส่วนตัว ผู้บริหารจึงควรสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรให้เกิดความร่วมมือร่วม และใจในการทำงาน โดยมีความเป็นผู้นำของผู้บริหารเป็นเครื่องเกื้อหนุนอยู่เบื้องหลัง

จะช่วยส่งเสริม ในด้านการบริหารสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการทำงานของครูผู้สอนซึ่งจะช่วย ให้ประสบผลสำเร็จได้ตามนโยบายของสถานศึกษา (จันทร์ณี สงวนนาม, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในการบริหารสถานศึกษามุ่ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ส่งเสริมและ สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับสากลส่งเสริม ให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และดำเนินหลักของคนไทย 12 ประการพัฒนา ประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพของ นักเรียน และพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2565) ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขับเคลื่อนการ จัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดระบบนิเทศ กำกับติดตามดูแลภารกิจหลักของ สถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหาร ทั่วไป เพื่อให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยและนักเรียนจบตามหลักสูตรอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยเฉพาะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนให้สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2565) จากผลการประเมินคะแนนสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย 36.85 และปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 35.95 พบว่า ผลการประเมิน O-NET มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนของ สถานศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นในปีต่อไป รวมถึงการแก้ปัญหาของสถานศึกษาซึ่งผลการประเมิน O-NET ของโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำให้สูงขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษา เน้นพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข รวมถึงการบริหารสถานศึกษาครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้าน การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตลอดจนประสิทธิผลจะสามารถเกิดขึ้น ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เห็นเป็น รูปธรรม คือ ผล O-NET ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ดังนั้น การทบทวนเรื่อง การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จึงเป็นงานวิจัยที่จะทำให้เห็นถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็น แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้บริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
4. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการทดลองใช้แบบแผนการวิจัย กลุ่มเดียวทดสอบก่อน หลัง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 182 คน และข้าราชการครู จำนวน 1,836 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,018 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 323 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน และครูผู้สอน 294 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Rejcie & Morgan, 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบ ได้แก่ ตำแหน่ง และอำเภอ 4 อำเภอ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป ปฏิบัติโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารวิชาการ (2) ด้านการบริหารงบประมาณ (3) ด้านการบริหารงานบุคคล (4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับ น้อยที่สุด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

3.2 การบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาในระบบราชการ โดยมีการประสานงานล่วงหน้าหลายช่องทาง คือ ทางโทรศัพท์ โทร. Facebook และมีการนัดหมายเวลา สถานที่ รับแบบสอบถามคืน

4.2 ผู้วิจัยประสานขอรับแบบสอบถามคืน หลายช่องทาง ได้แก่ ด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0.51–1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยการ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0.51–1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

5.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person's product moment correlation coefficient) และกำหนดเกณฑ์ในการ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ศิริชัย กางนวลสี, 2551) ดังนี้

ค่า r อยู่ในช่วง 0.710–1.000 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับ มาก

ค่า r อยู่ในช่วง 0.310–0.700 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับ ปานกลาง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.010–0.300 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับ น้อย

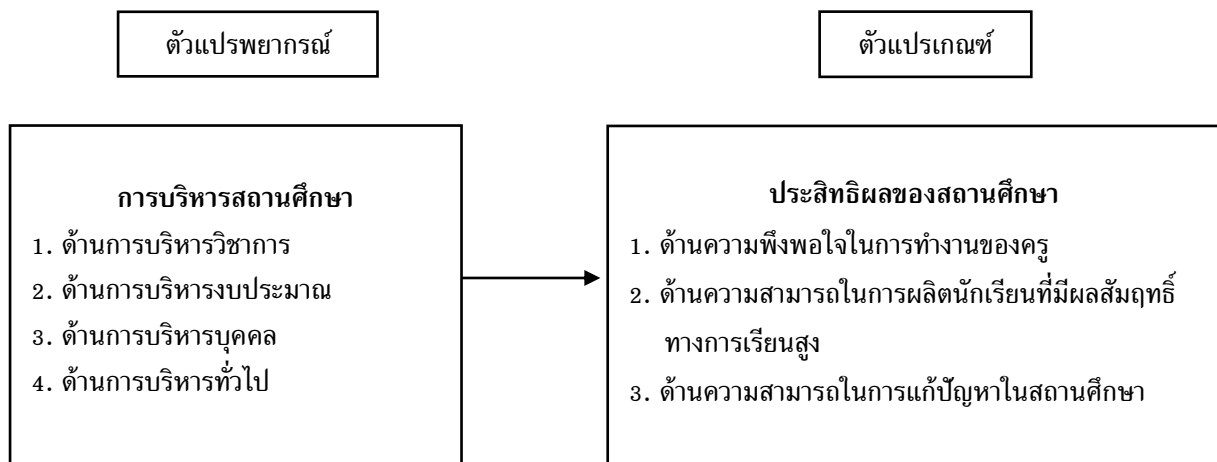
หากค่า r มีค่าเป็น บวก (+) หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน

หากค่า r มีค่าเป็น ลบ (–) หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทาง

ลักษณะตรงกันข้ามหรือผกผันกัน

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Multiple Regression by Enter)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผลการศึกษการบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม และรายด้าน มีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผลการศึกษาประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม และรายด้าน ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา รองลงมาคือด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

การบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมากในทิศทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.786$) เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมาก ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.779$) ด้านการบริหารงบประมาณ (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.696$) ด้านการบริหารงานบุคคล (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.638$) ด้านการบริหารงานทั่วไป (X_4) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.572$)

4. การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3

ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า X_1 (การบริหารงานวิชาการ) X_2 (การบริหารงานงบประมาณ) X_3 (การบริหารงานบุคคล) และ X_4 (การบริหารงานทั่วไป) มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปร Y (ประสิทธิผลของสถานศึกษา) และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของ Y ได้ ร้อยละ 71.20 โดยที่ตัวแปร X_1 มีอิทธิพลต่อตัวแปร Y สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ตัวแปร X_2 , X_3 และ X_4 ตามลำดับ โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.408 + 0.135 X_1 + 0.126 X_2 + 0.108 X_3 + 0.089 X_4$$

เขียนเป็นสมการคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\widehat{ZY} = 0.226 X1 + 0.197 X2 + 0.163 X3 + 0.136 X4$$

อภิปรายผล

การบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งได้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาของกระทรวงศึกษา (2550) ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บุคลากรมีความเห็นว่า การบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้งโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก เคยมีผู้ศึกษาถึงสาเหตุของระดับการบริหารไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ที่วิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งยังสอดคล้องกับชัยศิริขวัญ สดศรีภัทรวงศ์ (2563) ที่วิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทั้งโดยรวมและ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก

ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้งโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์มีทักษะในการบริหารงาน มีการวางแผนปฏิบัติงานที่เป็นระบบ มีการมุ่งพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และมีความตั้งใจ ในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา พิพัฒน์มงคลกิจ, อติศร ศรีเมืองบุญ และ ธีระเดช จิราธนทัต (2563) ที่วิจัย พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับ ชัยศิริขวัญ สดศรีภัทรวงศ์ (2563) ที่วิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการจัดการกับปัญหาภายในสถานศึกษาและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ที่วิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

การบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมากในทิศทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับมาก ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริหารงบประมาณ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับปานกลาง ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหาร

สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ที่ชัดเจน สามารถทำให้สถานศึกษาพัฒนาได้ตามเกณฑ์ มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสภาพการบริหารงานในสถานศึกษา จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2008) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษามาก เพราะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ของสถานศึกษา ในการที่จะตัดสินใจว่าสถานศึกษาจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ และสอดคล้องกับ ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ที่ทำการวิจัยว่า การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ถึงร้อยละ 71.20 ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีจัดสรรงบประมาณ อย่างเป็นระบบ มีการบริหารงานบุคคลตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย และพัฒนาระบบบริหาร จัดการภายในสถานศึกษาให้ทันสมัยมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ครูมีการยอมรับนโยบายมาตรการ และข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาสามารถ จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นการบริหาร สถานศึกษาจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เป็นไปตาม แนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้คนมีความรู้ ความสามารถ ที่จะปรับตัวให้เข้าอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการปรับปรุงพัฒนาสังคมให้เป็น สังคมที่น่าอยู่น่าอาศัย ซึ่ง ตาม การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองมีเป้าหมายหลักสามประการคือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา และมีกรอบแนว ทางการปฏิรูป 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่พัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญญา พิพัฒน์มงคลกิจ, อติศร ศรีเมืองบุญ และ อีระเดช จิราธนทัต (2563) ที่วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า การบริหาร สถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 รวมทั้ง ชยศิริขวัญ สดศรีภักทวงศ์ (2563) ที่วิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งจะเน้นพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมถึงการบริหารสถานศึกษารอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตลอดจนประสิทธิภาพจะสามารถเกิดขึ้น ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เห็นเป็น รูปธรรม คือ ผล O-NET ดังนั้น การทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จึงเป็นงานวิจัยที่จะทำให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนา เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้บริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและ ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

การบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การบริหารสถานศึกษา ด้าน X_1 (การบริหารงานวิชาการ) ด้าน X_2 (การบริหารงานงบประมาณ) ด้าน X_3 (การบริหารงานบุคคล) และ ด้าน X_4 (การบริหารงานทั่วไป) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา Y สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้ ร้อยละ 71.20 โดยสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.408 + 0.135 X_1 + 0.126 X_2 + 0.108 X_3 + 0.089 X_4$$

เขียนเป็นสมการคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{ZY} = 0.226 X_1 + 0.197 X_2 + 0.163 X_3 + 0.136 X_4$$

ประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและให้ความสำคัญด้านความสามารถในการทำงานผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้มากที่สุด เพราะถือเป็นการบริหารงานวิชาการด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินงานผิดพลาดทางวิชาการ ก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลวในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทางวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรที่จะได้รับการยกย่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ ร้อยละ 71.20 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษาจึงกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน

1.2 ผลงานวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญด้านความสามารถในการทำงานผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้มากที่สุด เพราะถือเป็นการบริหารงานวิชาการด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยการศึกษาแบบเชิงลึกในแต่ละด้าน

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผล ของสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (2565). *ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/sakonnakhon3.go.th/plansakon3>.
- กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา*. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2565. จาก <https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area CODE-2201>.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับปรับปรุง*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.
- บัญชา พิพัฒน์มงคลกิจ, อติศร ศรีเมืองบุญ และ ธีระเดช จิราธนทัต. (2563). การบริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. *ครูสภาวิทยากร*, 1(2), 41-50.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

